

Do věznice?

Příručka k nástupu
odsouzeného do výkonu
trestu odnětí svobody
(VTOS)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VOLONTÉ
vůle pomáhat

Příručka byla vytvořena v rámci realizace projektu
VOLONTÉ CZECH, o.p.s.
s názvem „Mámu potřebuji“,
registrační číslo projektu:
CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011449,
financovaného z Evropského sociálního fondu prostřednictvím
Operačního programu Zaměstnanost.

Děkujeme za spolupráci při tvorbě této příručky GŘ VS ČR, věznicím
Světlá nad Sázavou, Kynšperk nad Ohří, Kuřim, Jiřice a Bělušice.

Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za
účelem dalšího šíření v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez
písemného souhlasu vlastníka autorských práv společnosti
VOLONTÉ CZECH, o.p.s.

VOLONTÉ CZECH, o.p.s. se věnuje dluhovému, právnímu
a pracovnímu poradenství, vzdělávání a projektové činnosti.
Více informací na www.volonte.cz

Kolektiv autorů:

PhDr. Pavel Pěnkava, Ph.D., JUDr. Bedřiška Kopoldová, Mgr. Alena
Tesarčíková, Mgr. Tina Chlupáčová, Mgr. Kamil Litvik, PhDr. Alena
Marešová, Ph.D., Mgr. Ing. Zbyněk Škodáček, Ph.D., Mgr. Iva Palijová,
Mgr. Květoslava Jakubalová, Bc. Veronika Lukešová, JUDr. Ladislava
Steinichová.

Vydala **ALTEDA, z.ú.**, Sokolovská 87/95, Karlín,
186 00 Praha 8, IČ 081 04 786
pro **VOLONTÉ CZECH, o.p.s.**, Praha 8 – Karlín,
Thámová 20/181, IČ 262 02 841

Vytiskla tiskárna MS Polygrafie s.r.o., Bakov nad Jizerou
1. vydání, Praha, 38 stránek, 2022

ISBN: 978-80-908686-6-3

(online; pdf)

Příručka k nástupu odsouzeného
do výkonu trestu odnětí svobody
(VTOS)

Obsah

▷	Slovníček pojmů a zkratk.....	5
▷	Kapitola 1: Než půjdu do výkonu trestu odnětí svobody (VTOS).....	6
▷	Kapitola 2: Seznam zásadních věcí a praktických pokynů, na které je vhodné myslet v souvislosti s nástupem do VTOS.....	7
▷	▷ Úřady a instituce – co zařadit a na co myslet před nástupem do VTOS.....	7
▷	▷ Co dalšího vědět a připravit k nástupu do VTOS.....	10
▷	Kapitola 3: „Co s sebou?“ Doporučení od odsouzených k nástupu do VTOS.....	19
▷	Kapitola 4: Nástup do výkonu trestu odnětí svobody (VTOS).....	22
▷	▷ Nástup do výkonu trestu.....	22
▷	▷ Podklady pro schválení osoby k návštěvám ve VTOS.....	23
▷	▷ Možnost přemístění odsouzeného do jiného zařízení VTOS – blíže rodině/příbuzným.....	24
▷	▷ Přehled věznic pro příjem odsouzených do výkonu trestu odnětí svobody podle místa bydliště odsouzeného.....	24
▷	Kapitola 5: Jak a co lze zaslat odsouzenému do VTOS.....	27
▷	▷ Pravidla pro zasílání a přijetí „nárokového balíčku“ do VTOS.....	27
▷	▷ Finance a zasílání peněz osobě nastupující do VTOS.....	28
▷	Kapitola 6: Doporučení pro rodiny.....	30
▷	▷ Jak se vyrovnat v rodině s tím, že Váš člen rodiny (manžel/manželka, partner/partnerka) odchází do výkonu trestu odnětí svobody.....	30
▷	▷ Druhý rodič pečující o dítě během výkonu trestu.....	32
▷	▷ Situace, kdy vztahy mezi rodiči nebyly ideální, ale přesto má odsouzený ve VTOS zájem být s dětmi v kontaktu.....	33
▷	Kapitola 7: Informace pro matky s dětmi nastupujícími do VTOS.....	34
▷	▷ Žádost o přijetí na specializovaný oddíl (SpO) pro výkon trestu matek nezletilých dětí ve Věznici Světlá nad Sázavou.....	34
▷	▷ Seznam věcí při příjmu dětí na specializovaný oddíl pro výkon trestu matek nezletilých dětí ve Věznici Světlá nad Sázavou.....	35
▷	Kapitola 8: Další informace a užitečné odkazy.....	37
▷	▷ Kde hledat více?.....	37
▷	▷ Užitečné odkazy.....	37

Slovníček pojmů a zkratek

- ČP – Česká pošta, s. p.
- ČR – Česká republika
- DS – datová schránka
- ÚP – úřad práce
- OP – občanský průkaz
- OÚ – obecní úřad/městský úřad/úřad městské části
- RL – rodný list
- GŘVS ČR – Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky
- VTOS – výkon trestu odnětí svobody
- MOP – mimořádná okamžitá pomoc
- OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí
- OSSZ – okresní správa sociálního zabezpečení
- PP – podmíněné propuštění
- OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná
- PMS – Probační a mediační služba
- BÚ – bankovní/běžný účet
- FÚ – finanční úřad
- SSZ – správa sociálního zabezpečení
- SSP – státní sociální podpora
- SpO – specializovaný oddíl věznice

Kapitola 1:

Než půjdu do výkonu trestu odnětí svobody (VTOS)

Pokud je Váš nástup do výkonu trestu plánovaný a obdržíte od soudu korespondenci s přesným termínem nástupu do VTOS (máte nějaký čas), je důležité zabezpečit veškeré záležitosti. Na nic nečekejte a co nejdříve se obraťte na svého sociálního kurátora nebo sociálního kurátora v místě, kde se momentálně zdržujete. Sociálního kurátora naleznete na místně příslušném místním úřadě či úřadě městské části a jeho sociálním odboru. Sociální kurátor Vám poskytne cenné rady a pomůže Vám se co nejlépe připravit, případně připravit i Vaše blízké.

Nástup VTOS je stanoven do nástupní věznice, která však zpravidla není trvalým místem výkonu trestu. Po provedení vstupní diagnostiky a zařazení do příslušného stupně zabezpečení dojde k přesunu dispečerem Generálního ředitelství Vězeňské služby do cílové věznice, kde je odsouzený zařazen k výkonu trestu.

Pokud jste neměl/a čas se připravit a byl/a jste zadržen/a Policií ČR, oslovte co nejdříve sociálního pracovníka ve vazební věznici nebo věznici (dále jen „věznice“) a níže uvedené body řešte s jeho pomocí.

Kapitola 2:

Seznam zásadních věcí a praktických pokynů, na které je vhodné myslet v souvislosti s nástupem do VTOS

Úřady a instituce – co zařídit a na co myslet před nástupem do VTOS

Česká pošta

V místě trvalého bydliště ohlaste adresu věznice, aby korespondence s vysokou důležitostí (soudy, exekuce, úřady) byla doručována na správnou adresu. Česká pošta nabízí službu „Změna místa dodání (Dosílka)“ pro všechny došlé zásilky na Vaše jméno. Služba je zpoplatněna dle platného Ceníku České pošty. Tento úkon můžete učinit buď osobně na kterékoli poště prostřednictvím tiskopisu „Žádost – opatření adresáta“ anebo prostřednictvím Vámi zmocněné osoby na kterékoli poště prostřednictvím téhož tiskopisu.

Datová schránka (DS)

Jste-li držitelem/držitelkou DS, bude vám okamžikem nástupu do VTOS tato DS zablokována, tudíž do ní nebude možné doručovat. Do doby odblokování DS do ní nemáte Vy a ani Vámi určená osoba, pokud jste takovou ve správě DS nastavil/a, přístup. Po propuštění z VTOS můžete na kontaktním místě veřejné správy (CzechPOINT) bezplatně požádat o její aktivaci. Po 1. 1. 2023 bude DS znovu aktivována po propuštění z VTOS automaticky.

Domácnost, hospodářství

Žijete-li v domácnosti sám a chováte nějaká domácí nebo hospodářská zvířata - zajistěte o ně péči.

Finanční úřad (FÚ)

Vyrovnejte daně, ověřte, že nejsou evidovány nedoplatky.

Obecní úřad - poplatky za odpad

Informujte příslušný úřad (konkrétně příslušný odbor životního prostředí) o Vašem nástupu do VTOS a požádejte o odpuštění poplatku během VTOS. Pokud máte dluh, dohodněte se na splátkách. Podrobnější informace naleznete v odkazu na stránkách ombudsmana – veřejného ochránce práv:

https://www.ochrance.cz/uploads-import/Letaky/Komunalni-odpad_promijeni-poplatku.pdf

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

Na OSPOD se můžete obrátit v záležitostech péče o nezletilé děti, a to zejména v situaci, kdy jste před nástupem do VT a péče o tyto děti není zajištěna, a společně s OSPODem hledat řešení (svěření dětí do péče prarodičů, příbuzných, 2. rodiče). Není-li nikdo z rodiny vhodný, je možné umístit dítě do náhradní péče pěstounské rodiny. Není-li ani toto možné, tak OSPOD navrhuje ústavní výchovu a dítě je potom umístěno do dětského domova, příp. do zařízení typu Klokánek. O tom rozhoduje soud (na návrh OSPODu nebo i Vás), v případě nutnosti i předběžným opatřením, kdy je OSPOD ustanoven opatrovníkem dítěte. O tom všem budete jako rodič informován.

Na OSPOD je možné se obrátit i v průběhu VT a žádat o poskytnutí informací o dítěti, zejm. v případech, kdy tyto informace bez vážných důvodů neposkytují ti, kteří mají dítě v péči. Je nutné ale počítat s ochranou osobních údajů ve věci dětí, proto je dobré se s OSPODem kontaktovat co nejdříve a tuto záležitost předem vyřešit. Příslušný je OSPOD podle bydliště dítěte, v nutných případech je ale možno se obrátit na nejbližší OSPOD.

Na OSPOD a další organizace, pověřené péčí o děti, se obracejí i sociální pracovníci/pracovníci věznic v záležitostech týkajících se dětí.

Osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ)

Před nástupem do VTOS musí být ukončena nebo pozastavena

živnost OSVČ na živnostenském úřadě. Podnikání ve VTOS je protizákonné, je proto nezbytné jej pozastavit nebo převést na jinou osobu.

Poplatky za domácnost

Je třeba provést převod energií a zálohových plateb na nového plátce, pokud je relevantní.

Poplatky za telefon/tarif

Před nástupem do VTOS zrušte či pozastavte úhrady tarifu u svého operátora.

Poplatky za vedení bankovních účtů (BÚ)

Zvažte zrušení BÚ vzhledem k poplatkům za jejich vedení.

Příslušný úřad správy sociálního zabezpečení (SSZ)

Příslušný úřad (OSSZ) je nutno informovat o ukončení živnostenského podnikání, jste-li OSVČ. Pobíráte-li důchod (invalidní, starobní), je dle zákona [§28 odst. 2 písm. i) zákona č. 169/1999 Sb.] nutno informovat SSZ o změně adresy (věznice) pro zasílání důchodu (nejlépe s předstihem 2-3 měsíců).

Státní sociální podpora (SSP) a hmotná nouze

Nástupem do VTOS Vám zanikají nároky na poskytování dávek SSP a hmotné nouze. Pokud jste pro účely dávek SSP a hmotné nouze osobou společně posuzovanou v rámci domácnosti, je vhodné toto před nástupem do VTOS sdělit příslušnému sociálnímu pracovníkovi na úřadu práce, aby došlo k vyjmutí ze společně posuzovaných osob a byla usnadněna následná výplata dávek.

Úřad práce (ÚP)

Pokud jste před VTOS veden/vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, informujte Váš útvar zprostředkování zaměstnání (nejlépe Vaši kontaktní osobu) o nástupu do VTOS a požádejte o ukončení vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání ode dne

nástupu do VTOS. Vyhnete se tak sankčnímu vyřazení a problémům při přijetí do nové evidence po návratu z VTOS.

Zaměstnavatel

Jste-li zaměstnán/zaměstnána, je třeba informovat zaměstnavatele o nástupu do VTOS. Pokud již nedošlo k okamžitému zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem na základě pravomocného rozsudku, požádejte o ukončení zaměstnání dohodou. Podle důvodu trestu a jeho délky je možné projednat i možnosti Vašeho nového nástupu po ukončení VTOS.

Zdravotní pojišťovna

O datu nástupu do VTOS informujte Vaši příslušnou zdravotní pojišťovnu. Při této příležitosti požádejte o přehled Vašich nedoplatků zdravotního pojištění, aby je bylo možné vhodným způsobem řešit a předejít exekuci.

Průkaz pojištěnce

Platný průkaz zdravotní pojišťovny přineste s sebou při nástupu do VTOS. Jestliže nemáte průkaz pojištěnce, po domluvě se sociálním pracovníkem věznice požádejte o vystavení nového.

Zdravotní stav odsouzeného

Kontaktujte **praktického lékaře či specialistu** – požádejte o vyjádření svého lékaře k medikaci, k aktuálnímu zdravotnímu stavu, k alergiím, ke zdravotním omezením, případně k dalším důležitým skutečnostem, které jsou zásadní pro Váš zdravotní stav. Zprávu, popř. seznam předepsaných léků je nutné poskytnout lékařovi ve věznici. Předepsané léky je možné si vzít s sebou do věznice.

Co dalšího vědět a připravit si k nástupu do VTOS

Dluhy, exekuce, půjčky a splátky

Sestavte si přehled dluhů a splátek. Informujte jednotlivé věřitele o Vašem nástupu do VTOS a platební ne/schopnosti. Pokud jste

zaměstnaní ve VTOS, dohodněte se na splátkách. Informujte se o možnosti odložit splácení.

Korespondence

Máte právo přijímat a na svůj náklad odesílat korespondenci bez omezení. VS ČR je oprávněna provádět kontrolu Vaší korespondence, přitom je oprávněna seznámit se s obsahem zasílaným písemností. Kontrola korespondence mezi odsouzeným a jeho obhájcem, mezi odsouzeným a advokátem, který odsouzeného zastupuje v jiné věci, mezi odsouzeným a státními orgány České republiky je nepřístupná. Je dobré udržovat písemný kontakt s rodinou, manželkou, partnerkou, přítelkyní atd. Lze poté hodnotit Vaše vazby na rodinu při podávání žádosti o PP. Nemáte-li prostředky k odeslání korespondence, je příslušná korespondence k uplatnění Vašich práv určená státním orgánům a dalším institucím zasílána na náklady věznice. Odsouzenému, který neumí nebo nemůže číst anebo psát, Vězeňská služba zajistí, aby mu byla došlá korespondence přečtena, nebo mu poskytne písařskou pomoc při sepisování žádostí, podání stížností státním orgánům a mezinárodním organizacím a při dopisování s advokátem.

Balíky

Máte nárok na přijetí balíčku s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg, a to 1x za 6 měsíců. Informujte proto rodinu, osoby blízké nebo toho, kdo Vám bude balík zasílat o tom, ve které věznici se aktuálně nacházíte. Předejdete tak tomu, že balík nebude doručen správně a obdržíte jej např. se zpožděním.

Osobní doklady:

- ▷ **Občanský průkaz (OP)** - Nástup do VTOS ideálně s platným a nepoškozeným občanským průkazem, případně platným a nepoškozeným cestovním pasem. Pokud máte neplatný nebo poškozený OP, nebo jste do VTOS nastoupili bez platného OP, zažádejte si o vystavení nového OP (vyřízení nového OP trvá kolem 1 měsíce, po propuštění jej budete nutně potřebovat také),

případně si požádejte o vyřízení rodného listu, **(pokud o něj v minulosti žádal sociální kurátor pro úřední potřeby, je možné jej zapůjčit přes sociálního pracovníka věznice, urychlí se s tím vyřízení OP)**. Pokud jste si zažádali o vystavení nového OP, ale nestačíte si jej před nástupem do VTOS vyzvednout, informujte neprodleně o této skutečnosti sociálního pracovníka věznice, který zajistí přeoslání.

Pokud nemáte platný občanský průkaz, lze jako doklad totožnosti použít cestovní pas. Pokud jste cizinec, zajistěte si nový doklad s pomocí příslušného zastupitelského úřadu/cizineckou policií dříve, než nastoupíte do VTOS.

- **Ověřená kopie rodného listu (RL)** – Váš, dětí – z důvodu doložení vztahu, vyřízení nového OP, žádosti o důchod nebo výživného je rovněž vhodné vzít s sebou při nástupu do VTOS.

Probační a mediační služba (PMS)

Pokud Vám byl uložen delší trest odnětí svobody (tj. 12 měsíců a více) a přemýšlíte o podání žádosti o podmíněné propuštění (PP), je vhodné 6 měsíců před jejím podáním kontaktovat středisko PMS, místně příslušné k věznici (*webové stránky viz: <https://www.pmscr.cz/>*).

Probační úředník se ve spolupráci s Vámi bude věnovat třem etapám Vašeho života, tj. situaci před nástupem do VTOS, průběhu výkonu Vašeho trestu a jaké jsou představy a cíle po Vašem případném PP. Společně vyhodnotíte případná rizika, která by Vás po propuštění z VTOS mohla ohrožovat a způsobit následnou recidivu. Doporučím Vám také, jaké kroky by bylo vhodné pro bezpečné PP zvážit a s kým (s jakou organizací) by bylo vhodné po návratu z VTOS k ošetření rizik spolupracovat. Ze spolupráce s odsouzeným je vypracováno Stanovisko PMS k PP, které se zasílá společně s ostatními zprávami věznice před jednáním o PP soudu.

Pracovníci PMS do věznic pravidelně docházejí, spolupracují s odborným personálem a také pořádají přednášky pro odsouzené, v nichž informují o činnosti PMS a možnostech a pravidlech navázání spolupráce.

Podmíněné propuštění (PP)

Pokud budete žádat o PP bez spolupráce s PMS, je vhodné doložit k žádosti potvrzení/příslib o zajištěném bydlení, zaměstnání a v případě jakýchkoliv závislostí, které byly příčinou páchaní trestné činnosti, také potvrzení o navázání kontaktu s organizací, která se práci se závislostmi věnuje. Pokud odsouzený spolupracuje na dalších záležitostech s neziskovými organizacemi, je dobré si potvrzení také zajistit.

Nemáte-li rodinné zázemí, můžete také před podáním žádosti o PP (minimálně 3 měsíce) kontaktovat sociálního kurátora pro dospělé v místě Vašeho bydliště nebo místa, kde se chcete po VTOS zdržovat, a požádat ho o spolupráci. Kontakt na sociálního kurátora Vám zjistí sociální pracovník věznice.

Návrh na podmíněné propuštění může podat odsouzený, státní zástupce nebo ředitel věznice. Odsouzený podává návrh na PP prostřednictvím věznice, a to po uplynutí možné lhůty pro podání. Pokud odsouzený podá návrh v nesprávné lhůtě, bude ze strany věznice upozorněn.

Pokud je návrh oprávněný, věznice vypracuje podklady potřebné pro návrh a do 10 pracovních dnů je zašle soudu. Příslušným soudem je okresní soud v obvodu věznice. Odsouzený je o této skutečnosti informován. Pokud dojde k zamítavému rozhodnutí soudu o návrhu, běží od právní moci tohoto usnesení 6měsíční lhůta pro podání dalšího návrhu na podmíněné propuštění. Stejná pravidla platí i v případě zpětvzetí návrhu.

Sociální kurátor

Na základě potřeby (po výstupu z VTOS) vypracuje návrh na vyplacení dávky „mimořádné okamžité pomoci“ (MOP). Při posuzování žádosti přihlížejí pracovníci ÚP na výši „úložného“ (peníze odsouzeného vedeného věznicí na odděleném podúčtu), které si přinesete z věznice. Pokud nemáte práci, je nutné se do 3 pracovních dní po propuštění zaevidovat na ÚP jako uchazeč o zaměstnání. Proto je doporučeno dát souhlas se zasláním oznámení sociálnímu kurátorovi o Vašem nadcházejícím propuštění z důvodu snazší spolupráce při zajišťování ubytování, ošacení, vypsání formulářů žádosti o MOP apod. Sociální kurátor Vám může pomoci při řešení Vaší situace nejen po výstupu z vězení (v oblasti bydlení, práce atd.), ale i během VTOS (kontakt s rodinou, řešení dluhů, spolupráce ohledně podmíněného propuštění atd.). Sociální kurátor ovšem nemůže vstupovat do Vašeho soudního řízení ani do vnitřních záležitostí věznice. Sociální kurátor se může na základě Vašeho požádání vyjádřit k žádosti o PP.

Sociálního kurátora můžete kontaktovat písemně již z věznice s tím, že popíšete oblasti, se kterými potřebujete pomoci. Kontakt můžete také navázat přes sociální pracovníky věznice.

Telefon

Máte právo na použití telefonu ke kontaktu s osobou blízkou v době vymezené vnitřním řádem věznice. Každé číslo bude prověřeno, zda uvedená osoba je skutečně vlastníkem telefonního čísla. Pokud se osoba, které patří telefonní číslo, dostatečně neidentifikuje, nebo nezvedne telefon, číslo nebude schváleno. Odsouzený musí uvést důvod, proč takovou osobu chce, a jaký k ní má vztah. Telefonovat lze zpravidla 20 minut denně v době vymezené vnitřním řádem věznic. Veškeré telefonáty jsou nahrávány, případně monitorovány pracovníky věznice. Jedinou výjimkou je telefonát s obhájcem nebo advokátem. S ním může odsouzený telefonovat neomezeně a hovor není nahráván ani monitorován. Telefonní čísla lze v průběhu VTOS měnit.

Kredit na telefonování

Možnosti dobítí telefonního účtu jsou následující:

- **převod finanční částky** od osob mimo věznici na číslo bankovního účtu poskytovatele telefonní služby, přičemž se jako variabilní symbol uvede číslo telefonního účtu vězněné osoby,
- **dobítí telefonního účtu** od osob mimo věznici přes webovou aplikaci „mytel.io“,
- **dobítí telefonního účtu vězněnou osobou přímo ve věznici** v den realizace nákupu ve vězeňské prodejně, kdy si vězněná osoba v rámci nákupu požádá vrchního dozorce nebo vychovatele o dobítí telefonního účtu předem, a to na základě písemné žádosti s uvedením částky určené k dobítí, přičemž minimální částka k dobítí činí 50 Kč. V případě dobítí vyšší částky musí být částka násobkem 50 Kč (např. 100 Kč, 150 Kč, 200 Kč). Dobítí částky provede vrchní dozorce nebo vychovatel v elektronickém systému, a to v den, kdy jsou ve věznici realizovány nákupy vězněných osob. Po dobítí částky zapíše vrchní dozorce nebo vychovatel částku do seznamu nákupů konkrétní vězněné osobě a vytiskne z elektronického systému potvrzení o nabití. Toto potvrzení společně s žádostí o dobítí vězněné osoby přiloží k seznamu nákupů.

Maximální výše kreditu nesmí přesáhnout hodnotu 3 000 Kč. V případě, že bude tento limit překročen, nebude dobítí úspěšné. Při odchozích telefonických hovorech z České republiky do zahraničí lze individuálně nastavit výši kreditu tak, aby byl pokryt stanovený 20minutový interval určený k telefonování.

Výživné

Řádně nahlase vyživovací povinnost sociálnímu pracovníkovi nástupní věznice. K tomu je potřeba při nástupu uvést jména dětí, adresu matky, ideálně mít k dispozici rozsudek na výživné (případně alespoň soud, který vydal rozhodnutí nebo číslo jednacích případů). V případě vazebních věznic (tedy již po nástupu do vazby)

řeší toto oddělení ekonomické příslušné věznice, které potřebuje od odsouzeného znát tytéž informace a následně posílá dotazník dané osobě (tj. partnerce/partnerovi, manželce/manželovi, druhovi/družce...).

V rámci zaměstnávání odsouzeného ve VTOS probíhá z odměny za odvedenou práci úhrada výživného z věznice – k tomu je potřeba doložit 1 ze 2 dokumentů, které dostanete při nástupu na tzv. „přijímací komisi“ od pracovníka oddělení ekonomického. Tyto jsou:

1. **Formulář „Žádost o provádění srážek k úhradě výživného nezletilých dětí“**

Vyplněný a podepsaný matkou dítěte, ke kterému se výživné vztahuje – vhodné se s matkou domluvit předem a informovat ji o zaslání s tím, že bude z její strany dokument potřeba vyplnit a podepsat, až jí jej věznice zašle.

2. **Rozsudek o stanovení a výši výživného nebo výkon rozhodnutí**

Následně je potřeba zaslat formulář k vyplnění a potvrzení své družce/manželce/exmanželce nebo svému druhovi/manželovi/exmanželovi sám/sama na vlastní náklady. Matku/otce dítěte je možné navést na odkaz uvedený výše, aby si formulář stáhl/a, vyplnil/a a zaslal/a podepsaný na Vaše jméno a adresu příslušné věznice.

Pokud není soudně stanoveno výživné, lze na žádost odsouzené/ho zasílat finance do výše 33 % z odměny (pokud je zaměstnán/a) příjemci výživného.

Vstupní dotazník věznice

Vyplňuje se při nástupu s pracovníky věznice. K vyplnění je potřeba znát: jméno a číslo Vaší zdravotní pojišťovny, zda pobíráte důchod, či jiné dávky.

Vztahy s rodinou

Ve věznici a „venku“ plyne čas rozdílně. Proto je vhodné, abyste spolu s rodinou udržovali blízký a pokud možno i častý kontakt. Pokud je to možné, požádejte rodinu o to, že chcete být zapojen/a do rozhodování, které se ve Vaší rodině děje, aby měli všichni pocit, že i když jste mimo domov, stále jste součástí rodiny. Přestanete-li dostávat informace o Vašich nezletilých dětech, můžete se obrátit na místně příslušný OSPOD, aby Vám tyto informace zprostředkoval, případně požádat sociálního kurátora, aby Vaši rodinu kontaktoval.

Zajištění dětí

V případě, že dojde k odsouzení rodiče a o dítě se nemá kdo postarat, je s ohledem na věk umístěno do adekvátního zařízení. Pokud není opravdu nikdo, kdo by se mohl o dítě starat, pravděpodobně v zařízení zůstává po dobu VTOS jeho rodiče. Pokud o to odsouzený/á projeví zájem, může se zkontaktovat se zařízením, kde se jeho dítě nachází a být tak s ním v kontaktu po dobu výkonu trestu. V případě, že má odsouzený/á rodinu, která je ochotná se o dítě starat, musí odsouzený/á zažádat soud o svěřeni dítěte do péče rodině. Odsouzený/á je o tomto informován a bývá vyzván k písemnému vyjádření a předvolán k soudu. Osoba, která o dočasnou péči žádá, musí soud přesvědčit, že je schopná se o výchovu dítěte postarat (má na to prostředky, vyhovující ubytování atd.).

Další věci, na které je třeba myslet v souvislosti se zajištěním dítěte před nástupem do VTOS

- **Dětský lékař (pediatr) či specialista** – požádat o vyjádření lékaře k medikaci, k aktuálnímu zdravotnímu stavu, k alergiím, ke zdravotním omezením a případně k dalším důležitým skutečnostem, které jsou zásadní pro zdravotní stav Vašeho dítěte. Nejlepší variantou je jít k dětskému lékaři či lékařce již společně s osobou, která bude pečovat o Vaše dítě po dobu VTOS nebo, než se osvědčíte po propuštění.
- **Kartička pojištěnce pro dítě**, zjistěte platnost těchto dokladů,

případně zajistěte či vystavte plnou moc pečující osobě s ověřeným podpisem.

- ▷ **Souhlas s vycestováním dítěte s ověřeným podpisem** – pokud víte, že pečující osoba bude vycestovávat s dítětem do zahraničí. Případně lze řešit ve VTOS.
- ▷ **Výživné** – informovat předem příslušný soud o nástupu do VTOS a podat žádost o snížení výživného po dobu ve VTOS – druhý rodič/pečující osoba bude mít nárok požádat o další dávky SSP. Vyživovací povinnost nezaniká ani v době, kdy nejste pracovně zařazen/a, ale přihlíží se ke skutečnostem a důvodům, proč tomu tak není.
- ▷ **Pokud bude či je Vaše dítě v pěstounské péči** – obraťte se na pěstouny s domluvou ohledně kontaktu během Vašeho VTOS. Opět je možné využít spolupráce s OSPOD či doprovodné organizace, která tento kontakt řeší – dle místa trvalého bydliště dítěte.
 - Pěstoun se stává neodmyslitelnou součástí Vašeho života i života Vašeho dítěte,
 - informujte se o právech (rozšířených) a povinnostech pěstouna, který pečuje o Vaše dítě.
- ▷ Pokud bude **dítě umístěno v zařízení pro ústavní péči**, informujte sociální pracovníci tohoto zařízení o skutečnosti od kdy do kdy budete ve VTOS. Informujte ji také o všech skutečnostech, které se dítěte týkají – ostatní členové rodiny, zda jste dítěti o nástupu do VTOS řekl/a, kde budete vykonávat svůj trest nebo tuto informaci oznámíte po přemístění z nástupní věznice. Je možné, že vychovatel či sociální pracovníci budou realizovat návštěvy s dětmi i ve věznici.
- ▷ **Vztahy s přáteli a důležitými organizacemi** – je potřeba myslet i na své přátele, známé, nebo kontakty na organizace (zájmová sdružení, církve atd.), se kterými jste před nástupem udržoval/a kontakty. Jednak aby o Vás neměli strach, nebo Vás mohli během pobytu ve věznici podporovat a abyste s nimi mohl/a po propuštění opětovně navázat osobní kontakt.

Kapitola 3:

„Co s sebou?“ doporučení od odsouzených k nástupu do VTOS

Při nástupu do VTOS nezapomenout příkaz soudu k nástupu do výkonu trestu a mít platný a nepoškozený OP, v případě takového dokladu může ještě před nástupem dojít k ověření totožnosti policií ČR.

Každý odsouzený má k dispozici uzamykatelnou skříňku pro uložení osobních věcí (oblečení, hygienické potřeby, korespondence, psací potřeby...). Je žádoucí přinést si vlastní visací zámek, který musí obsahovat alespoň 2 klíče.

Jako zavazadlo je ideální větší sportovní taška (kufry s tvrdou skořepinou je problém uskladnit). Ta je pro představu zhruba stejně velká jako skříňka na osobní věci. Co se nevejde do tašky, je problém dle pravidel věznice řádně umístit do skříňky.

Hygienické potřeby:

Nesmí být ve skleněném obalu a nesmí obsahovat alkohol, nejsou dovoleny tlakové nádoby (např. deodorant sprej, gel na holení).

Základní hygienické potřeby, kterými je žádoucí disponovat při nástupu do VTOS:

Kartáček na zuby, zubní pasta, mýdlo na ruce, tyčinky do uší, kleštičky na nehty, sprchový gel, šampon na vlasy, hřeben, holení + náhradní břity (jednorázová holítko) a holicí pěna – pozor voda po holení jedině bez obsahu alkoholu; deodorant, krém na ruce/tělové mléko, špunty do uší, toaletní papír, hygienické potřeby pro ženy (vločky, tampony). Prací potřeby lze zakoupit ve věznici (při nástupu se nedá zkontrolovat, ač je v originálním obalu).

Psací potřeby:

Několik propisek, blok na psaní, obálky dopisové + poštovní známky, adresář s adresami a telefonními čísly na své blízké a přátele.

(Pozor – fixy nesmí být lihové / s obsahem alkoholu)

Osobní věci/potřeby:

Hrnek na kávu (plastový nebo plechový; keramický nebude vydán), miska s víčkem, rádio na baterie (radiopřijímač musí projít revizní kontrolou, kterou hradí vězněná osoba a zajišťuje věznice)¹, sluchátka, náramkové hodinky ideálně s budíkem (hodinky pouze s vlastním zdrojem, ne nabíjecí nebo chytré), budík (pokud není na hodinkách), klíčenka na krk, pantofle – ideálně gumové z 1 kusu, aby bylo možné se v nich sprchovat, 2x sportovní tričko, sportovní obuv, tepláková souprava, mikina bez kapuce (vše bez potisku, nejlépe jednobarevné), spodní prádlo a ponožky, ručník/osuška, fotografie blízkých, kapesníky, 2 igelitové tašky na přenos věcí.

Oblečení (tzv. „civil“), ve kterém odsouzený nastoupí, je uloženo do skladu i s taškou.

Šperky

Pozor povoleny jsou pouze snubní prsteny a předměty vážící se k náboženskému vyznání, ostatní bude uloženo do úschovy věznice při nástupu.

Nákupy:

Ve věznici se pro odsouzené zřizují prodejny s potravinářským, drogistickým a průmyslovým zbožím. Minimální sortiment zboží stanoví vnitřní řád věznice. Nelze-li nákup tohoto zboží provádět v prodejně věznice, zajišťuje se prostřednictvím Vězeňské služby. Ředitel věznice je oprávněn stanovit nejvyšší peněžní částku, za kterou může odsouzený jednorázově nakoupit.

¹Odsouzený může používat pouze takový vlastní elektrospotřebič, který mu byl stanoveným způsobem povolen. Odsouzeným nebude umožněno používání rozhlasových přijímačů, které umožňují nahrávání nebo ukládání záznamu, nebo jejichž součástí je paměťové médium pro záznam nebo přehrávání dat nebo hlasové komunikace či jinak odporují podmínkám stanoveným dle § 4 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Odsouzenému se na základě jeho písemné žádosti umožní provedení revize u používaného elektrospotřebiče v souladu s platnou normou. Povolení k používání elektrického spotřebiče ve věznici bude možné pouze na základě předložení platné revizní zprávy a pečeti dokumentující kontrolu elektrospotřebiče musí být neporušené. V případě, že budou kontrolou na nich zjištěny závady bude elektrospotřebič okamžitě odebrán a uložen do osobních věcí odsouzeného. Porušení pečete, jakožto i zjištění jiných závad na elektroinstalaci je odsouzený povinen bezprostředně po zjištění této skutečnosti nahlásit příslušnému zaměstnanci věznice. V případě zjištění nedovolených parametrů u zařízení, jehož užívání již bylo povoleno, odsouzený zařízení odevzdá do úschovy věznice ke svým osobním věcem ve skladu.

Odsouzený má právo nakupovat nejméně jedenkrát týdně v prodejně věznice potraviny a věci osobní potřeby, případně věci pro zájmovou a vzdělávací činnost nebo k realizaci programu zacházení. Nákup se uskutečňuje formou bezhotovostní platby z té části peněžních prostředků, s níž může volně disponovat. Ředitel věznice může upřednostnit před nákupem úhradu nákladů na nezbytné léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a doplatky za ně, na zdravotní výkony nehrazené nebo částečně hrazené z veřejného zdravotního pojištění a na regulační poplatky nebo spojených s pořízením nezbytných osobních dokladů.

Hotovost

Optimální výše cca 2-3 tisíce Kč. Hotovost, kterou si přinesete do věznice, bude uložena na věznici zřízený účet odsouzené/ho. Z přinesené částky se 50 % strhne na náhradu výkonu trestu (max 1 500 Kč měsíčně), 500 Kč se nechá jako cestovné (vyplatí se při propuštění na cestu domů) a zbytek lze použít na nákup v kantýně. Pokud je již evidována exekuce, strhne se vše a ponechá se pouze 500 Kč jako cestovné.

Vždy je potřeba se řídit vnitřními řády věznice či informacemi, které jsou dostupné na jejich webových stránkách – rozcestník viz: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky>.

Kapitola 4:

Nástup do výkonu trestu odnětí svobody (VTOS)

Nástup do VTOS

Týká se těch případů, kdy odsouzený není ve vazbě, neboť z vazby je většinou převeden do VTOS a vazba se mu do VTOS zpravidla započítává.

Odklad je možný jen ze závažných důvodů a je nutné o něj požádat soud, který výkon trestu nařídil. Tyto důvody jsou především:

- ▷ Zdravotní, kdy by VTOS mohl ohrozit život nebo zdraví odsouzeného a je třeba toto doložit lékařskou zprávou. Nástup do VTOS může být odložen na dobu, která je potřebná k vyléčení. Pokud jsou při nástupu do VTOS nějaké zdravotní potíže dlouhodobého trvání nebo akutní v den nástupu, hlásit příslušníkovi.
- ▷ Vážné rodinné důvody (náhlé úmrtí v rodině nebo závažná nemoc v rodině apod.), záleží také na délce trestu, ale odklad může být udělen na dobu nejvýše 3 měsíců.
- ▷ Vyřízení záležitostí
Nástup do výkonu trestu je možné odložit až na 1 měsíc, aby si odsouzený mohl vyřídit své záležitosti (např. pracovní, rodinné...). Je možné pouze v případech, kdy není obava, že odsouzený uprchne nebo se bude skrývat a vyhýbat nástupu do VTOS.

Nenastoupení výkonu trestu včas může mít pro odsouzené nepříznivé následky, mimo jiné i tehdy, když bude žádat o PP, kdy u odsouzených za zločin se přihlíží k tomu, zda nastoupili do VTOS včas (podrobněji také ust. § 88 – 91 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník). Dále se vystavují riziku odsouzení pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337/1g)

s trestní sazbou až 2 roky.

Podklady pro schválení osoby k návštěvám ve VTOS

Návštěvy:

- Zákonem garantovaný nárok na přijímání návštěv osob blízkých činí 3 hodiny v jednom kalendářním měsíci.
- Osoby, které mohou za odsouzeným do VTOS, musí být u odsouzeného zaevidovány, musí být schváleny a jsou blízkými osobami odsouzeného. Odsouzený dokládá vztah k těmto osobám – rodina, druh/družka, manžel/manželka, osoba, s kterou žil/a ve společné domácnosti, dlouholetý/á přítel/kyně, kamarád/ka. Na základě toho věznice rozhodne, zda návštěvu povolí. Návštěva musí dodržovat pravidla věznice a nevnášet do věznice žádné zakázané předměty. Na jednu návštěvu je umožněn vstup maximálně 4 osobám, včetně nezletilých dětí.
- Návštěva probíhá v místnosti k tomu určené za přítomnosti pracovníka věznice. Z bezpečnostních důvodů může být návštěva uskutečněna v místnosti s přepážkou, která odděluje odsouzenou/odsouzeného od návštěvy. Zároveň může ředitel věznice dovolit návštěvu bez zrakové a sluchové kontroly, popřípadě i opuštění věznice. Zaměstnanec Vězeňské služby je oprávněn návštěvu přerušit nebo předčasně ukončit bez náhrady, jestliže odsouzený/á nebo návštěvníci přes upozornění porušují pořádek, kázeň nebo bezpečnost věznice.
- Návštěvní místnosti bývají vybaveny dětským koutkem, v některých věznicích mají k dispozici i venkovní prostory (pozor není nárokové, odsouzení musí splňovat kritéria stanovená jednotlivými věznicemi).
- Formou udělení odměny lze dobu návštěv mimořádně zvýšit až na 5 hodin během jednoho kalendářního měsíce.

Možnost přemístění odsouzeného do jiného zařízení VTOS – blíže rodině/příbuzným

Odsouzený má možnost požádat během výkonu trestu o přemístění do jiné věznice v ČR. Žádost o přemístění do jiné věznice se podává v kmenové věznici do rukou vychovatele. Důvodem pro přemístění může být právě kontakt s rodinou. Pokud rodina bydlí delší vzdálenost od věznice, v které se odsouzený nachází, lze zažádat o přemístění do bližší věznice, pokud by takové přemístění znamenalo zjednodušení návštěv odsouzeného rodinou.

Žádost o přemístění může podat odsouzený vězeň. O přemístění rozhodují ředitelé dotyčných věznic – ředitel kmenové věznice a ředitel cílové věznice, tedy věznice, do které se chce odsouzený přemístit. Pokud z bezpečnostních i kapacitních důvodů je možné přemístění provést, ředitel takové žádosti vyhová.

Opakovanou žádost o přemístění může odsouzený podat po uplynutí 3 měsíců od vyřízení jeho předchozí žádosti.

Přehled věznic pro příjem odsouzených do VTOS podle místa bydliště odsouzeného

(Věznice, do kterých budete muset nastoupit, pokud budete odsouzeni – vyberte podle okresu, v němž bydlíte. Jedná se pouze o nástupní věznice, značná část odsouzených je během několika málo týdnů přemístěna k VTOS do jiné věznice)

Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Praha Pankrác

- ▷ obvody Prahy: 2, 3, 4, 8, 9 a 10
- ▷ okresy: Benešov

Vazební věznice Praha Ruzyně

- ▷ obvody Prahy: 1, 5, 6 a 7
- ▷ okresy: Beroun, Kladno, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník

Vazební věznice České Budějovice

- ▷ okresy: Č. Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor

Věznice Plzeň

- ▷ okresy: Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Tachov a Rokycany

Věznice Ostrov nad Ohří

- ▷ okresy: Cheb, Sokolov a Karlovy Vary

Věznice Litoměřice

- ▷ okresy: Chomutov, Litoměřice, Louny, Mělník, Most a Ústí nad Labem

Věznice Teplice

- ▷ okresy: Děčín a Teplice

Vazební věznice Liberec

- ▷ okresy: Jablonec nad Nisou, Liberec, Česká Lípa, Mladá Boleslav a Semily

Vazební věznice Hradec Králové

- ▷ okresy: Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Chrudim, Jičín, Kolín, Kutná Hora, Náchod, Pardubice, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov a Ústí nad Orlicí

Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno

- okresy: Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Uherské Hradiště, Vyškov, Žďár nad Sázavou, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Třebíč a Znojmo

Vazební věznice Ostrava

- okresy: Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Jeseník, Nový Jičín, Opava, Ostrava a Vsetín

Vazební věznice Olomouc

- okresy: Kroměříž, Olomouc, Prostějov, Svitavy, Šumperk, Zlín a Přerov

ZDROJ:

<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/prehled-nastupnich-a-vazebnich-veznic>

Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v ČR

ZDROJ: GŘVS ČR,

<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky>

Kapitola 5:

Jak a co lze zaslat odsouzenému do VTOS

Pravidla pro zasílání a přijetí „nárokového balíčku“ do VTOS

Nárokový balík do výkonu trestu odnětí svobody

Osoby ve VTOS mají ze zákona právo přijmout balíček s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg 1x za 6 měsíců. To znamená, že nelze poslat dva balíky krátce po sobě. Nárok vzniká dnem nástupu do věznice nebo dnem převedení z výkonu vazby.

Aby mohla osoba ve VTOS přijmout nárokový balík, musí mít od vychovatele vystavenou tzv. „balíčenu“ (viz povolení k převzetí nárokového balíku). Bez „balíčenu“ balík Vězeňská služba nevydá a bude poslán na náklady odsouzeného/adresáta zpět nebo předán při návštěvě. Proto vždy vyčkejte, než dostanete poštou poučení o nárokovém balíku. Je to známkou toho, že Váš blízký již „balíčenu“ má vystavenou. Balíčky podléhají kontrole zaměstnanců Vězeňské služby.

Nárokový balík **smí** obsahovat např.:

- cigarety, tabák a tabákové výrobky,
- potřeby pro kuřáky,
- hygienu,
- trvanlivé potraviny,
- instantní potraviny,
- cukrovinky.

Nárokový balík **nesmí** obsahovat např.:

- potraviny podléhající rychlé zkáze (vyhláška č. 296/1997 Sb.),
- alkohol,
- omamné a psychotropní látky (drogy),
- léky,
- tabákové výrobky bez tabákové nálepky,

-
- zbraně (nože, ostré předměty atd.)

Některá omezení a rady pro zasílání nárokových balíčků:

- Nárokový balík může mít maximálně 5 kg.
- Balík musí obsahovat jen trvanlivé vakuově balené potraviny s dostatečně dlouhou dobou spotřeby.
- Neposílejte neoriginálně balené zboží (např. domácí cukroví).
- Pokud chcete balík předat při návštěvě, vždy ho zabalte stejně jako byste ho posílali poštou do lepenkové krabice a uzavřete lepicí páskou.
- Tiskoviny, psací potřeby, dopisní papíry neposílejte v nárokovém balíku. Toto pošlete v tzv. „kilovém“ balíku.

Balík, na jehož přijetí nemá odsouzený právo, nebo jehož přijetí odsouzený odmítl, odešle věznice na náklady odsouzeného odesílateli.

Nemá-li odsouzený finanční prostředky na odeslání nepředaných věcí nebo balíčků odesílateli, odešlou se na náklady věznice a vynaložené náklady se připíše odsouzenému k úhradě jako náklady spojené s VTOS.

Balík obsahující oděv a potřeby k realizaci nějaké zájmové aktivity nespadá do kategorie nárokového balíku. Je potřeba ale povolení ředitele nebo pracovníka věznice.

Finance a zasílání peněz osobě nastupující do VTOS

Zasílání peněz odsouzeným ve VTOS na účet

Peníze odsouzeným lze do VTOS zaslat složenkou pro příjem v hotovosti, na které musí být jednoznačná identifikace příjemce – tedy **jméno, příjmení a datum narození odsouzeného**.

Peníze lze zaslat pro odsouzeného na číslo účtu příslušné věznice (odsouzený dostane číslo účtu v rámci informací při nástupu).

Platba musí být označena variabilním symbolem, což je datum narození či rodné číslo, do zprávy pro příjemce napsat jeho příjmení a jméno. Po obdržení platby odsouzený platbu odsouhlasí. Pro platbu ze zahraničí použijte pro číslo účtu formát IBAN.

Je preferován příjem peněžních prostředků bankovním převodem, platba složenkou je také možná.

POZOR platí od 1. 1. 2022:

- ▷ **50 % částky zaslané odsouzené osobě na účet se použije pro úhradu pohledávek na základě exekučního příkazu vyjmenovaného v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb.** (rozsudkem stanovenou škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem, pro který se nachází ve VTOS, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplatků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu, kterou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu).
- ▷ **Zbýlých 50 % se pak použije pro úhradu pohledávek na základě exekučního příkazu na ostatní pohledávky neuvedené v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb.** (např. výživné, ostatní cizí věřitelé apod.)

Z toho vyplývá, že pokud má odsouzený v evidenci pohledávky podle § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., ale i ostatní pohledávky v tomto ustanovení neuvedené, **nezbydou odsouzenému z doručených peněz žádné volné prostředky a nebude mu tím pádem za ně umožněn nákup ve vězeňské prodejně** (tzn. z doručených peněz mu nezůstane žádná částka k dispozici).

Kapitola 6:

Doporučení pro rodiny

V situaci, kdy rodič nastoupí do výkonu trestu odnětí svobody, trpí nejvíce právě děti. Ty vzniklou situaci mnohdy nechápu, potřebují od zbytku rodiny nejen vysvětlení, ale i ujištění, že vztah a kontakt s uvězněným rodičem nekončí. Rovněž jsou často obětmi šikany ze strany svého okolí.

1. ***Jak se vyrovnat v rodině s tím, že Váš člen rodiny (manžel/manželka, partner/partnerka) odchází do výkonu trestu odnětí svobody***
 - ▷ Přijmout danou skutečnost může trvat dlouho, avšak přijetí a ztotožnění se s danou situací vám pomůže překonat prvotní šok.
 - ▷ Dalším krokem je sdělení této události rodině. Pokud se jedná o dospělé osoby, je třeba vysvětlit celou situaci podle skutečnosti včetně délky trestu.
 - ▷ Prostudujte společně **webové stránky věznic** – vnitřní řády, informace pro rodinu atd., včetně možnosti obrátit se na organizace spolupracující s věznicí (<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky>)
 - ▷ Pokud je třeba tuto situaci vysvětlit dětem partnera/ky,

manžela/ky, je třeba se řídit následujícími pokyny:

- ▷ Dítěti se nesmí nikdy lhát. Ideálně postupovat oba rodiče v souladu. Zakrývání či lhaní o tom, že otec/matka nebudou delší dobu přítomni, (nejčastěji rodiče dětem sdělí, že otec/matka jsou v zahraničí) je cesta k budoucím problémům, neboť dítě se to dříve nebo později dozví, v horším případě od někoho jiného než od vlastních rodičů. Tyto skutečnosti se pak odrazí v jeho chování, prospěchu aj. a bude to vnímat jako podraz ze strany rodičů. Je třeba přiměřeně jeho věku vysvětlit situaci narovinu.
- ▷ **Příklady:**
 - **Děti předškolního věku** – když někdo udělá něco špatného, musí za to nést následky. Připodobnit špatné chování dítěte a následky, které za to bude nést (např. zákaz televize, sladkostí aj.)
 - **Děti navštěvující I. stupeň základní školy** – dítě již z jisté části zná pravidla společnosti. Ví, že za špatnou věc, kterou vykoná, přijde trest. Například jeho špatné chování ve škole, za které dostane poznámku aj.
 - **Děti navštěvující II. stupeň základní školy** – tyto děti již plně vnímají realitu dané společnosti vzhledem k tomu, že od 6. třídy je již zahrnut předmět „občanská výchova“. S ohledem na předmět trestného činu je již vhodné vysvětlit vše popravdě.

Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi složité a citlivé otázky, je vhodné se v případě nejistoty obrátit i na psychologa.

- ▷ Dítě musí mít absolutní jistotu, že rodič s ním bude v kontaktu a že ho bude moci za jistých podmínek navštěvovat. Dítěti můžeme přiblížit, jak to ve vězení vypadá a chodí při návštěvách například příručkou VOLONTÉ CZECH, o.p.s. „První návštěva dítěte ve věznici“, která se dá aplikovat i na otce ve vězení. Dále dítě společně s rodičem může zhlédnout film natočený společností VOLONTÉ CZECH, o.p.s. ve spolupráci s Vězeňskou službou, který má za cíl

připravit citlivou formou dítě na nově vzniklou situaci. Ukázat dítěti, že v této situaci není samo a že totožné pocity prožívají spolu s ním i jiné děti.

Více na www.volonte.cz/post/neviditelneobeti.

- ▷ Dítě by mělo vědět, jak s touto informací bude nakládat ve svém okolí. Tj., co má říct ve škole, kamarádům, známým aj. Velmi důležitá je komunikace s dítětem každý den (jak bylo ve školce, škole, v družině) a zjišťování pocitů dítěte.
- ▷ Pokud by mělo dojít k šikaně ve škole kvůli tomu, že má dítě rodiče ve VTOS, je důležité okamžité jednání, aby se psychika dítěte nezhoršila. Nejprve promluvit s třídním učitelem, zda šikanu zaznamenal, pokud ano, aby nejprve zasáhl on.

2. **Druhý rodič pečující o dítě během výkonu trestu**

- ▷ Navštívit třídního učitele/ku a informovat o umístění druhého z rodičů do VTOS.
- ▷ Podněcovat dítě ke kontaktu s rodičem ve VTOS. Kromě návštěv VTOS s dětmi (některé věznice mají pro tyto účely zřízeny specializované místnosti), je možné také využít telefonického kontaktu, v některých případech věznice umožňují také kontakt přes skype (podmínky jsou specifické dle dané věznice). Ve výjimečných případech je možné „přerušeni trestu“ a setkání mimo věznici.
- ▷ Vyplnit volný čas aktivitami s dítětem po MŠ, ZŠ.
- ▷ Pravidelná konverzace o rodiči ve VTOS. Příběhy, společné zážitky (nevést k zapomnění).
- ▷ Relaxace a vyplnění volného času pečujícího rodiče jako nezbytná psychohygienu.
- ▷ Nebát se vyhledat psychologa, terapeuta, ať pro sebe nebo dítě.
- ▷ Vyhýbat se lidem s předsudky. Umět se svěřit se svými pocity rodině, kamarádce/kamarádovi, kteří dokáží vyslechnout a podpořit.

-
- ▷ Negativní emoce, vypětí a stres budou běžnou součástí života. Důležitá je zmíněná psychohygiena a věnování se alespoň jednomu koničku (nejlépe sportovat, chodit do přírody aj.).
 - ▷ Přijmout všechny důsledky, velmi důležité je umět odpustit.

3. **Situace, kdy vztahy mezi rodiči nebyly ideální, ale přesto má odsouzený ve VTOS zájem být s dětmi v kontaktu**

- ▷ Záleží, jak se k tomu postaví 2. rodič, který má dítě v péči (někdy to mohou být i prarodiče nebo i pěstouni), a také na tom, zda děti samotné o tento styk mají zájem, zejména ty starší.
- ▷ Nedojde-li k dohodě rodičů o styku vězněného rodiče s dětmi, může se rodič ve VTOS obrátit na soud a žádat o úpravu styku s dítětem soudní cestou. Soudy (většinou) těmto návrhům vyhoví a styk s dítětem upraví, samozřejmě nejdůležitějším kritériem je zájem dítěte. V této věci bylo vydáno také rozhodnutí Ústavního soudu, který styk otce s dětmi (ve věku 5 a 7 let) upravil tak, že otec má na tento styk právo a matka je povinna mu jej umožnit, se zdůvodněním, že osobní kontakt rodiče s dítětem je nezastupitelný. Ideální je však takovým situacím předejít a snažit se o dohodu, a to i za cenu určitého kompromisu.
- ▷ I v dnešní době je vedle telefonování také dobrá a důležitá cesta udržování kontaktu s dětmi prostřednictvím dopisů, posíláním obrázků, vystřihovánek atp., zkrátka jakkoliv dávat najevo zájem o dítě.
- ▷ V případě, že rodič “venku” kontakt dětí s vězněným rodičem odmítá (a nemá k tomu vážné důvody), je vhodné se obrátit na OSPOD, příp. neziskové organizace, které se této problematice věnují.
- ▷ Důležité jsou také vztahy se širší rodinou odsouzeného (se sourozenci, s prarodiči, dalšími příbuznými...), zda jsou v kontaktu s rodičem a dětmi “venku” nebo zda byli tímto příbuzenstvem všichni zavrženi.

Kapitola 7:

Informace pro matky s dětmi nastupujícími do VTOS

Žádost o přijetí na specializovaný oddíl pro odsouzené matky nezletilých dětí (SpO) ve Věznici Světlá nad Sázavou

Věznice bude na základě žádosti odsouzené tuto informovat o podmínkách pro přijetí na SpO dopisem, jehož součástí je:

▷ **Výčet podmínek pro přijetí na SpO:**

Ve smyslu ustanovení § 67 zákona č. 169/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, může být odsouzené ženě v případech hodných zvláštního zřetele, jestliže takový postup umožňují podmínky ve věznici a osobností předpoklady odsouzené ženy, na její žádost povoleno, aby ve výkonu trestu měla u sebe a starala se o své dítě zpravidla do 3 let jeho věku (platí pro ženy odsouzené do typu věznice s ostrahou), pokud takové dítě nebylo svěřeno do výchovy jiné osoby.

▷ **Všeobecnými podmínkami pro přijetí do SpO jsou:**

1. Osoba podávající žádost nesmí být omezena nebo zbavena rodičovské zodpovědnosti
2. Věk dítěte odpovídá § 67 zákona č. 169/1999 Sb., citovaného výše
3. Matka o dítě nebo děti řádně pečovala a po propuštění z VTOS bude mít možnost se o dítě starat
4. Zdravotní a psychický stav umožňuje matce o dítě pečovat.
5. Výkon trestu odnětí svobody matky skončí zpravidla do dovršení 3 let věku dítěte (stanovený konec trestu nepřesáhne zpravidla 3 roky věku dítěte).
6. Doložení finančního zajištění nákladů na uspokojování potřeb dítěte na SpO, tj. rozhodnutí o přiznání dávek SSP. Na pobyt v prvním měsíci mít částku minimálně 7 880 Kč pro jedno dítě k zajištění nákladů na uspokojování jeho potřeb.

Tato finanční hotovost musí být předána pověřenému zaměstnanci věznice v den přijetí dítěte do Věznice Světlá nad Sázavou.

7. Kladná stanoviska orgánů citovaných níže.
8. Existující zdravotní pojištění matky a dítěte.
9. Doložení písemného souhlasu otce dítěte s očkováním.

▷ **Příslušné tiskopisy k doplnění žádosti o přijetí na SpO:**

1. Sociální anamnéza dítěte, zdravotní anamnéza dítěte a vyjádření registrujícího lékaře. Lékařské zprávy nesmí být starší více jak tři měsíce. Tyto po vyplnění společně se stanovisky příslušných orgánů zašlete i s ověřenou kopií RL dítěte na adresu Věznice Světlá nad Sázavou.
2. Odsouzená musí nejdříve nastoupit bez dítěte do nástupní věznice, kterou jí určí soud, o tom, že jste žadatelkou na SpO, neprodleně informujte sociální pracovnice v nástupní věznici. O žádosti odsouzené bude rozhodnuto až po příjezdu do Věznice Světlá nad Sázavou.
3. V případě, že bude žádost vyřízena kladně, bude nutné přeregistrování dítěte k dětské lékárně ve Světlé nad Sázavou.

Seznam věcí při příjmu dětí na SpO ve Věznici Světlá nad Sázavou

- **Dětské oblečení** – body, nátělníky, trika, košile, punčocháče, ponožky, mikiny či svetry, tepláky, kalhoty, bundy, oteplovačky (kombinéza), čepice, šály, rukavice, klobouky, pláštěnka. Vše dle ročního období.
- **Dětská obuv** – sandálky, bačkory, botasky, zimní obuv, holínky.
- **Ložní prádlo pro dítě** – 2x prostěradlo na postýlku – větší, 2x povlečení dětské, **ochranu na matraci při možném pomočení**.
- **Vhodné je přivést i vlastní polštářek a peřinku.**
- **2x dětská osuška + 2 ručníky.**
- **2x deka malá a na postel (flís).**
- Sportovní kočárek + příslušenství (nánožník, fusak, **pláštěnka**)

-
- 4x **plíny** – originální balení.
 - **Nočník.**
 - **Hračky ne na baterie** (doporučeno max. 1 ks), ale bude vybráno při předání, zbytek si odveze předávající.
 - **Teploměr – NE!!**, **léky** (originální balení), *pokud je má brát pravidelně + potvrzení od lékaře (týká se i Vigantolu).*
 - **Hygiena pro dítě** (šampón, olejíček, zubní kartáček ... bude podléhat přísné kontrole) – originální balení.
 - Hřeben, čelenky, gumičky.
 - **3x Nutrilon, 3x kaše, 3x čaj** – pokud dítě používá.
 - **Prášek na praní**, ne aviváž.
 - **Peníze – minimálně 7 880 Kč na stravu + na nákupy dítě.**
 - **Kartičku pojištěnce dítěte, očkovací průkaz, potvrzení o bezinfekčnosti** (od dětského lékaře, nesmí být starší 3 dnů), potvrzení o negativním výsledku PCR testu (nesmí být starší 3 dnů).

! Vše podléhá přísné kontrole a cokoliv může být vyřazeno
● a zasláno zpět domů.

Kapitola 8:

Další informace a užitečné odkazy

Kde hledat více?

- Webové stránky Vězeňské služby, např. <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky> (vnitřní řády jednotlivých věznic), <https://www.vscr.cz/sekce/informace-pro-pribuzne-veznenych-oseb> (korespondence, balíky, ochrana zdraví, přemístování odsouzených, programy zacházení, radiopřijímače, peníze, telefonování, návštěvy).
- Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

Užitečné odkazy

- https://www.ceskaposta.cz/documents/10180/461522/zadost_opatreni.pdf
- <https://obase.cz/>
- <https://www.pmscr.cz/>

VOLONTÉ
vůle pomáhat

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

978-80-908686-6-3